

Danmarks Sportsfiskerforbund

By- og Landskabsstyrelsen
Miljøcenter Roskilde
Miljøcenter Nykøbing F
Miljøcenter Odense
Miljøcenter Ribe
Miljøcenter Ringkøbing
Miljøcenter Aarhus
Miljøcenter Aalborg

Vejle, den 20. december 2007

Vedr. Idefasen til vand- og naturplanerne, jf. miljømålsloven

Danmarks Sportsfiskerforbunds bemærkninger til idefasen falder i to dele.

Den første del omfatter generelle betragtninger om de virkemidler, der efter forbundets opfattelse vil skulle bringes i anvendelse for at opfylde miljømålslovens/vandrammedirektivets kvalitetskrav for opnåelse af god økologisk tilstand for overfladevand (kystvande ud til 1 sømil fra kystlinien, vandløb, overgangsvande og søer) samt grundvand inden 2015.

Da idefasens hovedformål er at indhente befolkningens forslag til konkrete projekter, der vil kunne medvirke til målopfyldelse i de nævnte vandområder, vil anden del af forbundets bemærkninger omfatte de ideer til konkrete forbedringsprojekter, forbundets medlemsforeninger har udarbejdet til idefasen i et tæt samarbejde mellem forbundet og de lokale medlemsforeninger.

Disse ideforslag fremsendes som vedhæftede filer.

En lang række af disse projektforslag er separat fremsendt til de respektive miljøcentre, men medsendes forbundets overordnede betragtning i de vedhæftede filer.

Generelle betragtninger

På trods af, at EU endnu ikke har afsluttet det såkaldte interkalibreringsarbejde, og derfor endnu ikke har fastsat de endelige miljømål for de af vandrammedirektivet omfattede vandområder, har den danske regering valgt at gennemføre en idéfase som forløber for de vandplaner, der udarbejdes af Miljøcentrene, og de handleplaner, der efterfølgende udarbejdes af kommunerne.

De konkrete projektforslag, der er beskrevet i 2. del, tager således afsæt i de normative kvalitetsparametre for god økologisk tilstand, der fremgår af selve direktivteksten – og *tager således afstand fra de foreløbige kvalitetskrav, den danske regering i 2006 har udmeldt til EU kommissionen - kvalitetskrav, der ikke alene er ret uambitiøse i forhold til direktivets målsætning, men også i klar modstrid med de videnskabelige anbefalinger, regeringen har indhentet fra den danske ekspertise på området.*

Tilsvarende har forbundet i dette skrift heller ikke forholdt sig til de undtagelsesbestemmelser, der fremgår af såvel direktiv som miljømålslov, idet det heller ikke på dette område på nuværende tidspunkt er klarlagt præcist, hvilke forudsætninger der skal være opfyldt for at kunne anvende undtagelsesbestemmelserne.

Forbundet understreger dog betydningen af formuleringerne i vandrammedirektivet angående undtagelsesbestemmelserne, nemlig at der er tale om undtagelser - og henviser til direktivets guidelines om, hvilke betingelser, der skal opfyldes, og procedurer der skal gennemgås for at kunne anvende undtagelsesbestemmelserne. Undtagelsesbestemmelserne er ikke medtaget for at give landene mulighed for vilkårlig anvendelse af dem i forhold til, hvilket omkostningsniveau landene ønsker.

Forbundet fremhæver yderligere, at den danske regerings fravalg af udpegning af såkaldte overgangsvande er kritisabelt og formentlig direktivstridigt, da en lang række af de danske fjorde, efter forbundets opfattelse, falder ind under direktivets definitioner af overgangsvande.

Det er nærliggende at antage, at regeringens begrundelse herfor ligger i det forhold, at fiskebestandenes sammensætning indgå som et af kvalitetsparametrene for overgangsvandene, mens dette ikke er tilfældet for kystvandene.

Forbundet har valgt at ”leve sine drømme om det perfekte vandmiljø fuldt ud” såvel i de mere generelle bemærkninger som i de projektforslag, der fremgår af del 2.

Hermed menes også, at forbundet har inddraget de fremgangsmåder, der allerede er anvendt i Danmark til beskrivelse af kvalitetslementer for smådyrsfaunaen (faunaindeks) og de fysiske forhold (fysisk indeks), skønt regeringen af uforklarlige grunde har valgt at se bort fra dette allerede anvendte indeks i udmeldingen til EU kommissionen.

Endvidere har forbundet skelet til de forslag til fiskeindeks, der har været fremlagt af forskellige forskningsinstitutioner, PhD studerende mv., som staten også har valgt at se bort fra.

Dette være nævnt med henblik på at understrege behovet for snarest at få udarbejdet indices for fisk og makrofyter samt få ajourført og anvendt det allerede i praksis af de nu nedlagte amter anvendte fysiske indeks, inden de endelige vandplaner og handleplaner færdiggøres.

Danmarks Sportsfiskerforbund er bekendt med, at en række kommuner i deres bidrag til idefasen stiller forslag om, at en lang række kommunale vandløb og søer af forskellige grunde nedklassificeres. Der er endog kommuner, der foreslår, at kommunens vandløb - groft sagt – opdeles i to kategorier: Naturvandløb og vandløb alene til afvanding af landbrugsarealer.

Disse kommuners forslag bærer præg af, at mange kommuner endnu ikke har forstået, hvad vandrammedirektivet handler om. Begrebet nedklassificering findes ikke i Vandrammedirektivet – tværtimod!

Forbundet skal i den anledning henvise til såvel miljømålsloven som vandrammedirektivets krav om, at der ikke må ske forringelser af vandområdernes kvalitet (no deterioration), og at dette krav allerede trådte i kraft i 2003!

Statens vandplaner bør derfor ikke indeholde en mulighed for en sådan form for nedklassificering, men snarere understrege sådanne forsøg som værende lovstridige.

Virkemidler

Landbrugsarealer udgør omkring 2/3 af det samlede danske areal. Det er derfor naturligt, at specielt den effektive og intensive danske landbrugsproduktion vil blive særligt berørt af de miljømål, der skal opfyldes i henhold til Miljømålsloven. Det er specielt udledningen af kvælstof og fosfor til vandmiljøet, der er i fokus på landbrugsområdet.

Som bekendt er det intensive og effektive danske landbrug hovedkilden til naturens forarmelse gennem massive udledninger af næringsstoffer til overfladevand og kystvand. Den nye lov om husdyrbrug giver desværre mulighed for øget belastning, som direkte modarbejder de økonomisk meget tunge investeringer, samfundet foretager i forbedring af rensningen af spildevand i kommunale rensningsanlæg, etablering af forsinkelsesbassiner ved overløbsbygværker, regnbetingede udløb fra befæstede arealer mv. for at nedbringe udledningen af næringsstoffer. Det strider derfor imod enhver sund fornuft – og i øvrigt også imod et knæsat princip i dansk miljølovgivning - at staten samtidig tillader landbruget "at fylde op" ved lempeligere krav til næringsstoffudledningen fra husdyrbrug.

Staten bør i stedet tage initiativ til at få ændret husdyrbrugsloven således, at der stilles krav om 0-udledning af kvælstof og fosfor i forbindelse med udvidelser af husdyrbrug

Der er allerede iværksat en række tiltag til begrænsningen af disse udledninger til vandmiljøet i diverse vandmiljøplaner, hvor virkemidlerne er etablering af våde enge, retablering af søer og oprettelse af nye søer. Disse virkemidler er alle karakteriserede ved, at de skal fungere som "rensningsforanstaltninger" for kvælstof og fosfor udledning fra landbruget samtidig med, at de i et vist omfang skal skabe ny natur.

Denne fokusering på afbødning af forureningens årsager frem for en fokus på forureningens kilder er begrænsende i forhold til opnåelse af de i direktivet krævede miljømål. Etablering af permanent sødannelse i forbindelse med vådområder og/eller oven i købet etablering af nye søer kan løse nogle problemer for vandmiljøet, men vil tilsvarende skabe nye.

Disse nye problemer kan summeres op som følgende:

- Forøget dødelighed hos smolt ved passage, dels i form af prædation fra piscivore fugle og rovfisk dels på grund af afsmoltificering inden udtræk i havet.
- Forhøjede temperaturer i de lavvandede permanente søområder medfører også forhøjet temperatur på de nedstrøms liggende vandløbsstræk. Laksefisks lethalttemperatur er ca. 24 grader. En lang række invertebrater er også afhængige af køligt vand. De negative konsekvenser vil forøges i kraft af klimaændringer.

- Det varmere vand vil også medføre et lavere iltindhold, da varmt vand indeholder mindre opløst ilt, hvilket allerede er dokumenteret ved Lindeborg Å, jf. "Analyse af iltproblemer i Lindeborg Å ved Gravlev" (Jens Ole Frier et. al.)
- Lavere iltindhold på grund af biologisk omsætning i søer og/eller våde enge.
- Afgivelse af fosfor til sø og våde enge fra tidligere intensivt dyrkede arealer, jf. undersøgelser foretaget af Aarhus Universitet.
- Forandringer i sammensætningen af fiskearter til fordel for eksempelvis gedde eller sandart med risiko for øget prædation på laksefisk i vandløbet, jf. oven for.
- Tiltrækning af piscivore fugle som f.eks. skarv – ligeledes med risiko for øget prædation på bl.a. laksefisk i vandløbet.
- Risiko for reduceret vandføring i vandløbet på grund af fordampning i enge/søer.
- Udsving i pH værdier af signifikant betydning, fordi fotosyntesens påvirkning af karbonatsystemet forhøjer pH om dagen.
- Risiko for øget vandtemperatur i fjordene med risiko for større problemer med iltsvind trods kvælstoftilbageholdelsen.

Det er på denne baggrund vigtigt, at virkemidlerne i de kommende vandplaner er, om man så må sige, "screenet" for u hensigtsmæssige negative konsekvenser, inden de bringes i anvendelse, uanset hvor omkostningsfuldt og "besværligt", det måtte blive at gribe ind over for forureningens kilde.

Det er i den forbindelse vigtigt at understrege, at miljømålene ikke er til diskussion! Vandrammedirektivet er meget præcist på dette område. Miljømålene er bindende!

I det følgende opremses i forholdsvis kort form og i generelle vendinger de virkemidler, der efter forbundets opfattelse skal bringes i anvendelse for at nå de krævede miljømål.

Vandløb:

Da vandrammedirektivet udtrykkeligt anvender begrebet "helhedsorienteret" tilgang til hele vandløbssystemer som en af forudsætningerne for god økologisk tilstand, og at de parametre, der indgår i kvalitetskravene alle skal være opfyldt for at god økologisk tilstand kan nås, må det i vandplanerne sikres,

- at der skaffes fri passage fra kilde til hav
- at vandløbene får et naturligt mæandrerende forløb
- at vandkvaliteten er optimal
- at vandløbene huser en varieret fiskebestand både hvad angår sammensætning, aldersstruktur og artsdiversitet
- at der er tilstrækkelige gyde- og opvækstbetingelser
- at de naturlige hydromorfologiske forhold er til stede

For at opnå dette skal følgende initiativer iværksættes:

- Fjernelse af spærringer til indvinding af vand til eksempelvis dambrugsproduktion, spærringer til indvinding af vand til elproduktion, eksempelvis ved Tangeværket i Gudenåen, ved vandkraftsværket i Storåen, opstemninger ved gamle vandmøller, eksempelvis i Sæby Å, Mølleåen, Mariendal Mølle i Elling Å, St. Jyndevad Mølle i Vidåen og Aller Mølle i Aller Å samt spærringer i forbindelse med indvinding til brug for mark- og engvanding.
- Naturgenopretning af kanaliserede vandløb i form af genslyngning

- Udlægning af 10-150 meter brede bræmmer langs vandløbene, ekstensivering og udtag af dyrkede arealer i ådalene, indgreb over for dambrugenes udledning af næringsstoffer samt medicin og hjælpestoffer,
- Udbygning af de kommunale rensningsanlæg og anlæggelse af forsinkelsesbassiner med tilstrækkeligt volumen til sedimentering af udløb fra overfaldsbygværker og befæstede arealer med nedroslet udløb til vandløb for at undgå erosion samt forbedret spildevandsrensning fra spredt bebyggelse.
- Ophør med dambrugsudledninger af miljø- og hormonforstyrrende stoffer
- Udlægning af gydegrus og sten mv.
- Genåbning af rørlagte vandløb
- Ophør af vandløbsvedligeholdelse
- Ophør med indvinding af overfladevand til markvanding
- Indgreb over for materialevandring ved inaktivering af dræn og grøfter mv.
- Naturpleje foranstaltninger på udtagne landbrugsarealer

Det er indlysende, afprøvet og dokumenteret, at indsatser i ådalene er både effektive og billige i forhold til opnåelse af miljømålene. Det gælder ophør af grødeskæring og anden miljøvenlig vandløbsvedligeholdelse. For at kunne anvende dette virkemiddel optimalt er det naturligvis bydende nødvendigt, at den eksisterende vandløbslov ændres således, at miljøhensyn prioriteres højere end hensynet til afvanding.

Desuden er det vigtigt, at staten er opmærksom på, at de mange kilometer ikke særskilt målsatte vandløb bliver målsatte i de første vandplaner.

Dambrugssektoren udgør et specielt problem for vandløbskvaliteten, såvel i forhold til de fysiske kvalitetsparametre i form af totale spærringer, forældede og uanvendelige fisketrapper, utilstrækkelige strygløsninger og lignende, som i forhold til vandkvaliteten, hvor udledninger af næringsstoffer til vandløbene og dermed også til de kystnære marine områder stadig udgør et stort problem, der kræver en løsning, hvis miljømålene skal nås.

I visse områder og vandsystemer, hvor dambrug fortsat findes som perler på en snor, udgør den kumulative effekt af såvel dårlige passageforhold og udledning af næringsstoffer vel nok den største risiko for, at ikke blot et helt vandløbssystem, men også de kystnære marine områder, ikke vil kunne nå miljømålene i 2015.

Et særligt kritisk kapitel udgøres af dambrugenes udledning af medicin og hjælpestoffer. Flere undersøgelser har vist, at der i mange vandløb med dambrug fortsat og til stadighed findes en cocktail af rester af medicin og hjælpestoffer oven i købet ganske mange kilometer nedstrøms dambrugene.

Det er ubestridt, at disse miljøfremmede stoffer har en negativ effekt på mikroorganismer og bakterier i vandløbsregimet. Langtidseffekten på vandløbenes flora og fauna, herunder resistensproblematikken, vil formentlig være ødelæggende – og under alle omstændigheder er denne permanente tilstedeværelse af den type stoffer ikke forenelig med vandrammedirektivets miljømål.

Der er derfor et klart behov for en samlet og koordineret indsats over for dambrugssektoren.

Det er vigtigt, at hele sektoren bliver forvaltet ud fra en helhedsorienteret tilgang, hvilket vil sige, at både den produktionsmæssige og den miljømæssige vinkel inddrages og

forvaltes samlet og på basis af et selvstændigt lovgrundlag og ikke som nu, hvor selve fiskeproduktionen, afgiftsbestemmelser og teknologiudviklingen forvaltes af fødevareministeriet, mens udledning, opstemninger og andre natur- og miljømæssige forhold forvaltes af miljøministeriet.

Myndighederne forvalter i dag dambrugssektoren ud fra to forskellige målsætninger. Fødevareministeriet vil anvende teknologiudvikling som virkemiddel til en bæredygtig akvakultur, mens miljøministeriet vil have akvakulturens miljø- og naturpåvirkninger elimineret. De to målsætninger er ikke på alle områder forenelige. Derfor er virkeligheden den, at de økonomiske ressourcer, fødevareministeriet anvender på akvakulturområdet, går ud på at styrke erhvervet med store tilskud til teknologiudvikling i form af recirkulationsanlæg osv., mens S&N anvender sine økonomiske ressourcer til at opkøbe opstemningsrettigheder og visse tilfælde til opkøb af dambrug med henblik på nedlæggelse.

Ingen af de to ministeriers strategier vil løse problemerne med dambrugen påvirkninger af vandløbsmiljøerne fuldt ud. Der er behov for en fælles målsætning for anvendelsen af de samlede midler til dansk akvakultur, herunder en mulighed for, at ejere af små, lavteknologiske, økonomisk mindre rentable anlæg, ofte drevet på deltids- eller fritidsbasis og med en markant negativ påvirkning af natur og miljø, kan søge midler til at ophøre med produktionen og nedlægge anlægget via en slags "ophugningsstøtte" som kendt i fiskerierhvervet.

Modeldambrugskonceptet og Fødevareministeriets strategi med teknologiudvikling afhjælper allerede nu væsentlige problemer for vandløbenes fauna, idet spærringsproblematikken løses. Tilbage står behovet for en mere effektiv løsning af problemerne med udledninger af næringsstoffer og i særdeleshed udledningen af miljøfremmede stoffer, medicin og hjælpestoffer til vandmiljøet.

Miljøministeriets strategi løser heller ikke problemerne fuldt ud - i hvert fald kun i de få tilfælde, hvor dambrug opkøbes med henblik på nedlæggelse. I de fleste konkrete eksempler medfører et opkøb af stemmeretten ikke nødvendigvis en nedlæggelse af dambruget. I stedet bliver dambruget af fødevareministeriet støttet til at udvikle et recirkuleret anlæg, eller fortsætter den traditionelle produktion ved at indtage vand på såkaldt glat strøm eller via indpumpning.

En helhedsorienteret løsning på både spærringsproblematikken og udledningsproblematikken kræver derfor massiv investering i en målsætning baseret på en erkendelse af, at fremtiden for dansk akvakultur ligger i en industrialisering af fiskeproduktionen på store anlæg med stor produktionskapacitet, placeret bynært med let adgang til rent og rigeligt produktionsvand og tilsluttet effektive rensningsanlæg.

En sådan strategi kræver investeringsvillighed, som samfundet må tage på sig i form af tilstrækkelige støttemidler kombineret med statsgaranterede, billige lånemuligheder. Mange ejere af små, lavteknologiske anlæg vil ikke være omstillingsparate i et sådant omfang, men de vil formentlig være indstillede på en form for "nedlægningsstøtte" – ikke mindst på baggrund af det regelsæt, der gør det mere og mere besværligt at drive fiskeproduktion på traditionel vis.

En anden kilde til forurening med miljøfremmede stoffer er landbrugets udbringning af gylle på markerne. Danmarks Miljøundersøgelser har påvist et forhøjet indhold af en række miljøfremmede stoffer i gylle. De miljøfremmede stoffers videre skæbne i miljøet er ikke kendt, herunder hvordan overfladevandet påvirkes. Denne usikkerhed omkring andre miljømæssigt negative konsekvenser af gylleudbringning ud over de kendte

næringsstofproblemer, bør give staten seriøse overvejelser om at indføre et forbud mod udbringning af gylle i en nærmere fastlagt årrække. Det vil dels give Staten mulighed for at få foretaget mere forskning og udredningsarbejde på dette område, dels tilskynde landbruget til at finde teknologiske løsninger på gylleproblemerne.

Søer:

De vigtigste påvirkninger, der forhindrer målopfyldelse i søer, er tilførsel af næringsstoffer i form af kvælstof og fosfor fra de omliggende arealer – ikke alene den kontinuerlige fortsatte påvirkning, men også den ophobning af stoffer, der har bundfældet sig i søerne og udgør en væsentlig faktor i søernes dårlige tilstand.

Overordnet set – og set i lyset af de bindende mål og tidshorisonten herfor – må der først og fremmest gribes ind over for yderligere tilførsler af næringsstoffer.

Da kilden til næringsstof tilførslen primært er landbrug, udledninger fra spredt bebyggelse og udledninger fra rensningsanlæg og befæstede arealer, må virkemidlerne medføre, at der gribes ind over for udledninger.

På landbrugsområdet handler det om en kombination af effektivisering af gødsningen på specielt lavbundsarealer, hvor fosforregnskabet mellem tilført og optaget fosfor går i nul samt decideret udtag af dyrkede arealer i form af bræmmer på fra 50-150 meter rundt om søerne.

For de hårdest belastede søer kan det komme på tale med en decideret naturgenopretning i form af opgravning af fosforfyldt bundmateriale eller binding af fosforpuljen ved hjælp af aluminiumtilførsel, hvis målsætningen skal nås inden 2015.

I søer, hvor en god miljøtilstand forventes at kunne opretholdes i den fremskrevne tilstand i 2015, bør vandplanerne indeholde anvisninger for en fortsat bevarelse af den gode tilstand. Der bør gives mulighed for at afveje og prioritere målene i forhold til den rekreative benyttelse af søerne under hensyntagen til natur og miljø.

Der bør indarbejdes forståelige krav til kontrol af, om målsætningerne er opfyldt, dvs. krav til vandets gennemsigtighed, forekomst af vandplanter, fisk og belastning med næringssalte. Det bør sættes som mål, at der ikke må være forekomst af alger og fækale bakterier i et omfang, som hindrer, at søerne kan opfylde kravene i både vandrammedirektiv og badevandsdirektiv.

Fosfor er den dominerende årsag til, at en god vandkvalitet i langt hovedparten af søerne ikke forventes opnået i 2015. Vandplanerne bør sikre, at der sker en indsats i forhold til de tre hovedårsager:

- tilførsel af fosfor fra landbrugsarealer
- tilførsel af fosfor med urensset spildevand fra regnbetingede overløb
- nedbringelse af belastning med fosfor fra søbunden.

En fortsat ophobning af fosfor i landbrugsjord er en helt overvejende trussel mod de ferske vande idet risikoen for tab af fosfor alt andet lige stiger med mængden af fosfor i jorden. Når først ophobningen er en realitet, vil fosforen kunne lække fra landbrugsjorden i mange, mange år.

Udbringning af fosfor på landbrugsjord i oplandet til søer bør ske i overensstemmelse med afgrødernes behov. Det betyder, at jorden som udgangspunkt ikke tilføres mere fosfor, end der fraføres med afgrøden. Jorderosion medfører transport af jord og næringsstoffer til vandmiljøet. Der bør indarbejdes retningslinier for administrationen af erosionstruede arealer, og der bør som allerede nævnt indføres tilstrækkeligt brede randzoner.

Kystvande:

I Vandrammedirektivets definition af kystvande indgår i Danmark alle vore fjorde og kystnære områder ud til 1 sømil. Langt de fleste af kystvandene er belastede med en næringsstoffrigdom, der har sin oprindelse fra intensivt landbrug og stor befolkningstæthed.

Den store næringsstoffrigdom har en fundamental negativ virkning på det kemiske og biologiske kredsløb – specielt i fjordene. Hertil kommer yderligere belastningspåvirkninger i form af tungmetaller og miljøfremmede stoffer fra udledninger fra rensningsanlæg, industri, havbrugsproduktion og dambrugsproduktion, jf. oven for vedrørende ferskvandsdambrug.

I tillæg hertil foregår der en række voldsomme påvirkninger af de fysiske forhold i kystvandene gennem råstofindvinding, herunder ødelæggelse af hårdbundsarealer med tab af gyde- og opvækstområder for marine fiskearter, klapping af oprenset havnematerialer, skibstrafik, fiskeri med bundskrabende redskaber mv.

Summen af alle disse negative påvirkninger efterlader stort set alle vore kystvande i en meget dårlig økologisk tilstand.

Amternes basisanalyser viser da også klart, at tilstanden er så dårlig, at det frygtes, at 90 % af kystvandene ikke vil nå målene i 2015!

Ifølge beregninger foretaget af pilotprojektet Odense Pilot River Basin skal tilførslen af kvælstof til fjord og kyst reduceres med mindst 60 % i forhold til den nuværende udledning, og fosfortilførslen skal reduceres med ca. 35 %, hvis vandrammedirektivets miljømål skal nås.

Det er derfor nødvendigt at anvende virkemidler, der kan resultere i disse ret så markante reduktioner i tilførslen af næringsstoffer og miljøfremmede stoffer. Disse virkemidler svarer stort set til de virkemidler, der skal bringes i anvendelse i forhold til vandløb og søer. Det vil være nødvendigt at flytte eksisterende havbrug inden for 1 sømil fra kysten ud i mere åbent farvand uden for 1 sømil grænsen, ligesom nye anlæg ikke vil kunne godkendes inden for 1 sømil grænsen.

Hertil kommer indgreb over for de fysiske påvirkninger. Virkemidlerne her er indgreb over for klapping af oprenset havnemateriale i de kystnære områder, så oprenset forurenede materiale deponeres på land i sikrede deponeringsanlæg og forbud mod fiskeri med bundskrabende redskaber, der er ødelæggende for bundvegetationen.

Yderligere indgreb må rette sig mod råstofindvindingen, så de sidste bevarede hårdbundsarealer forbliver intakte og suppleres med aktiv naturgenopretning bl.a. i form af nyetablering af ødelagte rev. Råstofindvinding bør således som udgangspunkt ikke tillades inden for 1 sømil fra kysten.

Synergi

Nogle af virkemidlerne er multifunktionelle, hvilket f.eks. gælder udtagning af arealer i omdrift i ådale til genskabelse af vådområder. Dette virkemiddel reducerer på samme tid både påvirkningen af overfladevande med næringsstoffer, reducerer den fysiske påvirkning af vandløbene og genskaber ny natur, som kan bidrage til at sikre de nødvendige spredningskorridorer i kulturlandskabet og standse tilbagegangen i biodiversitet. Samtidig er der en synergieffekt i forhold til påvirkning af kystvande og søer med næringsstoffer og miljøfremmede stoffer.

Opmærksomheden skal ligeledes henledes på den kumulerede effekt ved brug af overfladevand/grundvand (tålegrænse) samt ved udspreddning af gylle (tålegrænse i området). Det er en forudsætning for fremtidige miljøtilladelser (§ 10 i husdyrloven), at effekten af den enkelte tilladelse ses i sammenhæng med den kumulative effekt i forhold til tålegrænsen. Der skal endvidere også gøres opmærksom på problematikken med placeringen af gylletanke. For at minimere fremtidige uheld ved f.eks. kollaps af tanke må der ikke via naturlige terrænsænkninger, grøfter, dræn eller andet være adgangsvej for tankenes indhold til vandløbene. For at opnå og sikre de tiltænke mål er det essentielt, at der etableres en jævnlig og detaljeret overvågning af vandløbene og de vandløbsnære arealer samt at resultaterne heraf offentliggøres på en tilgængelig måde.

Næringsstoffjernelsen, for at rette op på miljøproblemerne i de kystnære områder, skal ikke ske på bekostning af miljøforholdene i oplandenes vandløb, men skal som allerede nævnt ske ved indgreb overfor kilderne.

Den videre proces

Afslutningsvist ønsker forbundet at fremsætte nogle betragtninger omkring den fremtidige proces med udarbejdelse af vandplaner.

Som bekendt er de endelige miljømål endnu ikke kendte, idet fællesskabets interkalibreringsproces først ventes afsluttet i foråret 2008, og de endelige miljømål udmeldt i maj/juni 2008. Tilsvarende er det endnu ikke afklaret i detaljer, hvor, hvordan og hvornår direktivets undtagelsesbestemmelser kan bringes i anvendelse. Principper herfor forventes heller ikke at blive udmeldt fra EU før i begyndelsen af 2008.

Det vil derfor forekomme mest hensigtsmæssigt, hvis miljøcentrenes udarbejdelse af vandplaner afventer fællesskabets miljømål og fællesskabets regelsæt for anvendelse af undtagelsesbestemmelserne, som jo skal være gældende for alle EU lande, selv om det et vil medføre en indskrænkning i den tidshorisont i implementeringsprocessen, der er gældende i henhold til direktiv og miljømålslov.

Forbundet er naturligvis bekendt med, at staten i 2006 udmeldte foreløbige miljømål til EU kommissionen med kvalitetskrav, der både er kraftigt indskrænkede i forhold til den buket af elementer, der i henhold til direktivet skal bringes i spil i vurderingen af, hvad god økologisk tilstand er, og også er langt lempeligere end de kvalificerede bud til kvalitetskrav, regeringen har bedt om og fået fra den sagkyndige ekspertise hos Danmarks Miljøundersøgelser.

Eksempelvist kan det således allerede nu slås fast med sikkerhed, at et miljømål for vandløb alene baseret på faunaindekset, ikke alene vil være direktivstridigt, da væsentlige parametre ikke indgår i faunaindekset, men også være så uambitiøst, at det næppe vil kunne leve op til EU kommissionens forventninger.

Tilsvarende kan siges om de foreløbige udmeldinger for så vidt angår søernes miljømål og kystvandenes miljømål. Hertil kommer i parentes bemærket, at forbundet anser den manglende udpegning af overgangsvande i den danske implementering for at være direktivstridig, hvilket forbundet skriftligt har meddelt EU kommissionen.

Danmarks Sportsfiskerforbund skal derfor på det kraftigste opfordre miljøcentrene til at afvente de endelige miljømål fra EU kommissionen, inden vandplanerne færdiggøres. At sætte arbejdet med vandplanerne i gang på baggrund af statens foreløbigt udmeldte miljømål vil efter forbundets opfattelse være både pinligt uambitiøst og spild af gode ressourcer, idet det må forudses, at planerne så skal skrives om, når de endelige miljømål er meldt ud.

Forbundet må derfor advare imod, at man fra statens side forventer at kunne slippe af sted med at implementere den første planperiode på basis af statens foreløbigt udmeldte miljømål og så først i 2. planperiode implementere de endelige miljømål, som udmeldes fra kommissionen i foråret 2008!

Med venlig hilsen

Danmarks Sportsfiskerforbund

Jens K. Thygesen/
Miljøkonsulent